

ДСНС УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ
ВИЩЕ ПРОФЕСІЙНЕ УЧИЛИЩЕ ЛЬВІВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ (М. ВІННИЦЯ)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник училища

полковник служби

цивільного захисту

Микола ГОВОРУЦАК

07 06 2022 р.

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
З НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«КУЛЬТУРОЛОГІЯ»

підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня
«фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня
кваліфікованого робітника (зі скороченим строком навчання)
за освітньо-професійною програмою
«Організація та функціональне забезпечення
оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки»
спеціальності 263 Пожежна безпека
галузі знань 26 Цивільна безпека

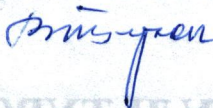
Вінниця-2022

Культурологія. Освітня програма підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» на основі освітньо-кваліфікаційного рівня кваліфікованого робітника (зі скороченим строком навчання) за освітньо-професійною програмою «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» спеціальності 263 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека. Вінниця: ВПУ ЛДУБЖД (м. Вінниця), 2022.

Освітню програму складено на основі стандарту фахової передвищої освіти зі спеціальності 261 Пожежна безпека галузі знань 26 Цивільна безпека освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр», затвердженого наказом МОН України від 06.04.2022 № 308, та освітньо-професійної програми «Організація та функціональне забезпечення оперативного зв'язку у сфері пожежної безпеки» підготовки фахівців освітньо-професійного ступеня «фаховий молодший бакалавр» за спеціальністю 261 Пожежна безпека, затвердженої наказом училища від 04.07.2022 № 67-ОП.

Укладач:

Викладач культурології,
спеціаліст вищої категорії

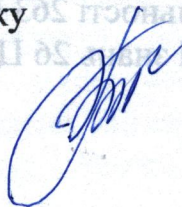
Віктор ВІТЮК

РЕКОМЕНДОВАНО

до розгляду на засіданні педагогічної ради
цикловою комісією гуманітарних та
фундаментальних дисциплін

Протокол № 1 від 04 липня 2022 року

Голова циклової комісії

Віталій КАРАЩУК

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛЕНО

на засіданні педагогічної ради училища
Протокол № 1 від 06 липня 2022 року

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна «Культурологія» є однією із провідних в аспекті формування особистості майбутнього фахівця.

Культурологія – гуманітарна наука, яка вивчає та узагальнює сутність, форми і процеси духовної та матеріальної культури суспільства; проблеми формування й буття соціокультурних типів особистості; світоглядні та художні аспекти розвитку культури визначних історичних епох. Дисципліна є цінним зрізом історії, духовним змістом людського життя, який і робить людину людиною. Тому гуманістична направленість – основний напрямок курсу. Це потребує аналізу культури перш за все як загальноосвітнього явища, розгляду матеріальних і духовних досягнень з точки зору їх оптимальності для розвитку людської особистості.

Культура - інтегрований показник духовного життя, а це дозволяє здобувачам освіти одержувати цілісне уявлення про суспільство та людину в їх взаємодії. У курсі на великому історичному матеріалі обґрунтовується система цінностей та антицінностей у людській діяльності, простежуються фактори, що забезпечують процес гуманізації людини в її історичному розвитку.

Отже, дисципліна «Культурологія» є засобом прилучення здобувачів освіти до духовних надбань минулого і сучасності, до засад мистецтва і естетичних цінностей, що є невід'ємною частиною формування професійної культури фахівця.

Разом із такими навчальними дисциплінами, як: «Історія України», «Основи філософських знань» та іншими дисциплінами світоглядного характеру «Культурологія» утворює царину гуманітарних знань, що є необхідними в професійній підготовці фахових молодших бакалаврів. Отримані знання, творчі естетичні вміння, культура мислення та мови є важливими передумовами для розширення інтелектуального кругозору здобувачів освіти, для формування їх здатності до нестандартного мислення, прищеплення творчого підходу до професійних проблем тощо.

Вивчення дисципліни «Культурологія» має на меті забезпечення належного рівня знань у царині визначних явищ духовної культури людства, систематизування знань, світоглядних засад й специфічних умінь здобувачів освіти таким чином, щоб сприяти створенню цілісного морально-естетичного обліку особистості.

У результаті вивчення дисципліни «Культурологія» фахові молодші бакалаври повинні мати загальні та спеціальні компетентності.

Загальні компетентності:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства

та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

- Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності й досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

- Здатність спілкуватися іноземною мовою.

Спеціальні компетентності:

- Здатність до ділових комунікацій у професійній сфері, знання основ ділового спілкування, ведення службової документації.

Програмні результати навчання:

- Дотримуватися вимог законодавства, державних та міжнародних стандартів у професійній діяльності.

- Володіти культурою мовлення, обирати оптимальну комунікаційну стратегію в спілкуванні з групами та окремими особами як державною, так і іноземною мовами.

Засоби діагностики успішності навчання:

- усне опитування;
- письмове опитування;
- тестування;
- захист презентацій;
- тематичний контроль;
- залік.

ОРІЄНТОВНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва теми	Всього годин	Кількість аудиторних годин				Самостійна робота
			всього	лекція	семінарське заняття	залік	
1	Теоретичні аспекти культури. Культура та цивілізація. Культура первісного суспільства	3	2	2	-	-	1
2	Культура стародавніх цивілізацій. Антична культура. Культура Середньовіччя	6	2	2	-	-	4
3	Культура Відродження і Реформації	6	4	2	2	-	2
4	Культура Нового часу. Європейська культура XIX-XX ст.	7	4	2	2	-	3
5	Феномен української культури. Культура на українських землях у найдавніші часи	4	2	2	-	-	2
6	Культура Київської Русі.	7	4	2	2	-	3
7	Культура в Україні у XIV- XVIII ст. Українське національно-культурне відродження	4	2	2	-	-	2
8	Новітня українська культура у контексті світової культури XX- XXI ст. Етапи розвитку новітнього періоду української культури	6	4	2	2	-	2
	Залік	2	2	-	-	2	-
	Всього годин/кредитів ЄКТС	45/1,5	26	16	8	2	19

ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Теоретичні аспекти культури. Культура та цивілізація. Культура первісного суспільства

Предмет та основні завдання курсу. Суть поняття «культура». Функції культури. Зв'язок культури з цивілізацією. Сутність і форми існування культури.

Походження та еволюція людства. Матеріальна і духовна культура первісного суспільства. Релігійні погляди первісної людини.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Тема 2. Культура стародавніх цивілізацій. Антична культура. Культура Середньовіччя

Цивілізація Стародавнього Єгипту. Цивілізація Месопотамії або Дворіччя: культура шумерів; культура Вавилону; культура асирійців. Культура Давньої Палестини. Культура Стародавнього Ірану. Культура Давньої Індії.

Давньогрецька культура: крито-мікенська культура; культура «гомерівського» періоду; культура архаїчного періоду; культура класичного періоду; культура елліністичного періоду. Давньоримська культура. Культура етрусків. Культура Римської республіки. Культура імператорського Риму.

Раннє Середньовіччя: християнська релігія і церква; проблеми освіти; наука; архітектура; музика. Образотворче мистецтво.

Зріле Середньовіччя: точні і природничі науки; література; освіта і виховання; мистецтво.

Пізнє Середньовіччя: виникнення інквізиції; розвиток науки і освіти; рицарська культура; розвиток техніки; мистецтво.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Тема 3. Культура Відродження і Реформації

Доба Відродження. Період Передвідродження: література; мистецтво. Раннє Відродження: мистецтво; наука. Зріле Відродження (Високий Ренесанс): наука; мистецтво. Пізнє Відродження (пізній Ренесанс) та початок доби Реформації: відродження Нідерландів; відродження Німеччини; французьке Відродження; іспанське Відродження.

Реформація і контрреформація та їх слід у культурі. Італійська барокова школа. «Золоте століття» іспанського живопису. Фламандське і голландське мистецтво.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Тема 4. Культура Нового Часу. Європейська культура XIX-XX ст.

Духовне життя та освіта Європи доби абсолютизму. Культура рококо: архітектура; живопис; література; музичне мистецтво. Культура класицизму: архітектура; література. Просвітництво.

Культура романтизму: література; музика; живопис. Культура реалізму:

література; живопис; музика; театральне мистецтво; архітектура. Натуралізм. Імпресіонізм. Символізм.

Головні ознаки культури ХХ ст. Модернізм: експресіонізм; кубізм; футуризм; абстракціонізм; дадаїзм; сюрреалізм. Музична культура ХХ ст. «Масова культура»: література, кінематограф. Мода.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Тема 5. Феномен української культури. Культура на українських землях у найдавніші часи

Періодизація розвитку української культури. Особливості розвитку культури на українських землях у найдавніші часи. Перші поселення первісної людини на території України. Трипільська культура. Культура скіфів. Культура давніх слов'ян.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Тема 6. Культура Київської Русі

Особливості світорозуміння людини часів Київської Русі. Розвиток освіти. Література. Музика. Особливості давньоруської архітектури. Живопис: іконопис, фрески, мозаїка. Прикладне мистецтво: ткацтво, килимарство, вишивка.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Тема 7. Культура України у XIV-XVIII ст. Українське національно-культурне відродження

Процес формування української культури в умовах польсько-литовського поневолення.

Духовне життя українського народу в другій половині XVII-XVIII ст. Розвиток національно-культурного і релігійного життя в часи козаччини (1648-1781 рр.). Просвітницька діяльність братств та братських шкіл. Виникнення та розвиток друкарства.

Розвиток усної народної творчості (думи), національно-визвольні мотиви в козацьких думах, моральні настанови у циклі побутових дум. Віршова сатира, історична драма, інтермедія, вертепна драма.

Особливості розвитку архітектури і образотворчого мистецтва. Мистецтво українського барокко.

Генезис українського відродження. Періодизація відродженецького процесу.

Перші відродженецькі видання в східноукраїнських землях. «Історія Русів». Літературне відродження. І. Котляревський /«Енеїда»/. Український романтизм – важливий чинник національного відродження.

Початки галицького відродження. Проблеми мови. Творчість Маркіяна Шашкевича. «Руська трійця», «Русалка Дністровая».

Народницький період відродження. Київські романтики і Кирило-Мефодіївське братство. Тарас Шевченко як ідеолог та провідник відродження.

Мефодіївське братство. Тарас Шевченко як ідеолог та провідник відродження.
Українська музична культура в другій половині XIX ст. Микола Лисенко.

Архітектура і пошуки національного стилю: неоукраїнський стиль, необароко, модерн. Український професійний театр.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Тема 8. Новітня українська культура у контексті світової культури XX-XXI ст. Етапи розвитку новітнього періоду української культури

Головні ознаки культури XX ст. Культура доби відновлення української державності (1917-1920). Культура України в 20-ті роки XX ст. Культура України в 30-ті роки XX ст. Культура України у роки Другої Світової війни. Культура України у перші післявоєнні роки. Культура 50-60-х років. Культура 70-80-х років. Культура незалежної України.

Рекомендована література: 1, 2, 3, 4, 5, 6

Залік

ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Гриценко Т. Б. Культурологія. Навчальний посібник / Т. Б. Гриценко, С. П. Гриценко, А. Ю. Кондратюк [та ін.] – Київ : Центр навчальної літератури, 2007. – 392 с.

2. Культурологія : українська та зарубіжна культура : Навчальний посібник / М. М. Закович, І. А. Зязюн, О. М. Семашко та ін.; за ред. М. М. Заковича. - 3-тє вид., стер. – Київ : Знання, 2007. – 567 с. – (Вища освіта ХХІ століття).

3. Історія світової та української культури : Підручник для вищ. закл. освіти / В. А. Греченко, І. В. Чорний, В. А. Кушнерук, В. А. Режко. – К. : Літера ЛТД, 2010. – 480 с.

4. Матвєєва Л. Л. Культурологія: Курс лекцій : Навч. посібник / Л. Л. Матвєєва. – Київ : Либідь, 2005. – 512 с.

Додаткова:

5. Абрамович С. Д. Культурологія: Навчальний посібник / С. Д. Абрамович, М. С. Тілло, М. Ю. Чікарьова. – Київ : Кондор, 2005. – 352 с.

6. Шевнюк О. Л. Культурологія: навчальний посібник / О. Л. Шевнюк. – Київ : Знання-Прес, 2005. – 353 с.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

Рівень підготовки	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Початковий рівень	1	Здобувач освіти тільки приступає до виконання завдання або відтворює на рівні розпізнавання лише деякі його елементи. Мало усвідомлює мету навчально-пізнавальної роботи. Під час відповіді допускає суттєві помилки, що призводить до неправильних висновків; виконує менше 20 % від загальної кількості тестів.
	2	Здобувач освіти фрагментарно відтворює незначну частину завдання, має нечіткі, поверхові уявлення про об'єкт вивчення. Може відтворити кілька категорій, понять; виявляє здатність лише елементарно викласти думку; виконує 20 % від загальної кількості тестів.
	3	Здобувач освіти відтворює менше половини завдання. Допускає суттєві помилки, може дати відповідь з кількох простих речень. Здатен відтворити окремі частини питання та має фрагментарні уявлення про розвиток культури. Відсутні сформовані уміння та навички. Не вміє скласти висновки до своєї відповіді, виконує 30 % від загальної кількості тестів.
Середній рівень	4	Здобувач освіти на рівні запам'ятовування, без розуміння, відтворює близько половини завдання, слабо орієнтується в поняттях. Описує без пояснень культурологічні процеси і явища. Має значні труднощі при аналізі та порівнянні, при цьому припускається значних помилок. Виконує 45 % від загальної кількості тестів.
	5	Здобувач освіти, розуміючи основний навчальний матеріал, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, сформулювати правило, описати культурологічні процеси і явища; нездатний самостійно порівнювати, узагальнювати, аналізувати та робити висновки. Може частково обґрунтувати і проаналізувати свою відповідь. Виконує 55 % від загальної кількості тестів.
	6	Здобувач освіти, виконуючи завдання, виявляє знання і розуміння основних положень навчального матеріалу. Відповідь на теоретичне питання правильна, але недостатньо осмислена (допускає певні неточності). Здатний поверхнево порівняти та аналізувати процеси, висловлювати власну думку, узагальнювати, визначаючи нечіткі причинно-наслідкові зв'язки та робити часткові, неточні висновки. Виконує 65 % від загальної кількості тестів.

Рівень підготовки	Бали	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Достатній рівень	7	Здобувач освіти дає правильну відповідь, виявляє знання і розуміння переважної більшості навчального матеріалу. Правильно і логічно відтворює необхідний навчальний матеріал, правильно використовує термінологію, розуміє основоположні теорії і факти. Вміє наводити окремі власні приклади на підтвердження певних думок, пов'язуючи вивчений матеріал з життєвим досвідом. Виконує 75 % від загальної кількості тестів.
	8	Здобувач освіти вільно розкриває основні поняття, основоположні теорії і факти, що супроводжують розвиток культури. Відповідь його є достатньо повною, логічною, обґрунтованою, але з деякими неточностями. Виявляє здатність аналізувати, встановлювати найсуттєвіші зв'язки і залежності між явищами, фактами, робити висновки. Виконує 85 % від загальної кількості тестів. Відповідь є достатньо повною, логічною, обґрунтованою, але з деякими неточностями.
	9	Здобувач освіти вільно викладає теоретичні знання, відповідь його є достатньо повною, логічною, обґрунтованою. Вільно оперує вивченим матеріалом, пояснює зв'язки між процесами, самостійно аналізує, порівнює і систематизує їх. Може застосувати знання в змінених, нестандартних ситуаціях. Висловлює стандартну аргументацію при оцінці культурологічних явищ та використовує загальновідомі докази у власній аргументації; виконує 90 % від загальної кількості тестів.

Рівень підготовки	Бал	Критерії оцінювання навчальних досягнень
Високий рівень	10	Здобувач освіти дає абсолютно правильну, вичерпну, послідовну і логічну відповідь, володіючи глибокими і міцними знаннями, які використовує при вирішенні нестандартних завдань, але при відповіді припускається окремих неточностей, які може виправити самостійно; може визначити тенденцію та протиріччя процесів, самостійно аналізувати і розкривати суть явищ і процесів, систематизувати та встановлювати причинно-наслідкові зв'язки; наявний творчий підхід; вільно орієнтується в нестандартних ситуаціях та робить логічні і аргументовані висновки; критично оцінює окремі факти, явища, ідеї. Виконує 95 % від загальної кількості тестів.
	11	Здобувач освіти дає абсолютно правильну, вичерпну, послідовну, обґрунтовану і логічну відповідь, володіючи узагальненими знаннями з дисципліни, аргументовано використовує їх при вирішенні нестандартних завдань (питань); виявляє здатність аналізувати, розв'язувати проблеми; при виконанні завдання (у відповіді на питання) самостійно оцінює різноманітні явища, поняття і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; робить аргументовані висновки, але при відповіді припускається незначних неточностей, які самостійно виявляє та виправляє. Виконує 100 % від загальної кількості тестів.
	12	Здобувач освіти дає абсолютно правильну, вичерпну, послідовну, обґрунтовану і логічну відповідь, володіючи системними, дієвими знаннями, неординарними творчими здібностями. Схильний до системно-наукового аналізу та прогнозу розвитку явищ і процесів, вирішує складні проблемні завдання, представляючи власні неординарні судження щодо цих явищ і процесів. Використовує інформацію, виявляючи самостійність, формує власне ставлення до неї; може запропонувати нестандартне вирішення проблеми або власний спосіб вирішення завдання. Користується широким арсеналом засобів доказів своєї думки.